

Til Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo 18. januar 2025

Hjernerådet er en paraplyorganisasjon for 77 fag- og forskningsmiljøer og brukerorganisasjoner som jobber med hjernen og hjernesykdom. Vi arbeider for bedre hjernehelse i befolkningen gjennom mer forskning på hjernen, og bedre forebygging og behandling av hjernesykdom.

Hjernerådets høringssvar til Forslag til endringer i Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Vi viser til departementets høringsnotat og ønsker med dette og gi innspill til forslagene til endringer i folkehelseloven. Merknadene våre er sortert under kapitlene i notatet.

Hjernesykdommer står samlet for 26 prosent av sykdomsbyrden i Norge og representerer 23 prosent av alle tapte leveår (*Global Burden of Disease*). Om lag en av tre nordmenn rammes av en hjernesykdom i løpet av livet, og sykdommene kan være en stor belastning både for den enkelte, pårørende og helsetjenestene. Hjernesykdommer inkluderer psykiatriske og nevrologiske sykdommer i hjernen og andre deler av nervesystemet, skader i hjernen og avhengighetstilstander.

Kap. 2. Formål definisjoner og lovstruktur

Vi støtter forslaget om å samle bestemmelsene om kommunenes ansvar til kapittel. Vi støtter også forslaget om å ta bort begrepet *trivsel* fra loven og erstatte det med begrepet *livskvalitet*. På denne måten blir loven relevant blant annet med tanke på prioriteringer og gjennomføring av tiltak i folkehelsearbeidet.

Kap. 4. Folkehelse som del av det kommunale plan- og styringssystemet

Departementet viser til *folkehelseprofilene* er viktige oversikter for kommunenes folkehelsearbeid, men at disse må gjøres mer relevante for tiltak og at oversiktene bør avgrenses til det *som er relevant for planbehov, aktuelle tiltak og handlinger*. Vi er enige i vurderingen om at oversiktene må gjenspeile behov.

Med henvisning til utfordringsbildet knyttet til helsetap og sykdomsbyrde i innledningen, mener vi det er behov for oversikt over hjernesykdom med underkategorier. Hjernesykdom som sykdomskategori må bli en del av *Norges helse statistikkbank* og *Kommune helse statistikkbank*, og

Kommunenes og fylkeskommunenes folkehelseprofiler må oppdateres med denne statistikken. I dag finnes tilsvarende oversikter for andre sykdomsområder, som hjerte/karsykdommer og kreft. Bakgrunnsrapporten til ny Nasjonal hjernehelsestrategi påpeker at en stor andel av Norges befolkning kommer til å bli rammet av hjernesykdommer og et betydelig antall dør som følge av hjernesykdom. Ved å samle statistikk om forekomst og prevalens av hjernesykdommer med diagnostiske underkategorier får offentlige myndigheter og andre et bedre grunnlag for å vurdere tiltak og prioritere innsatsområder for få fremme oppfølging av pasienter og forebyggende tiltak.

Kap. 16. Kunnskapsbasert folkehelsearbeid

Hjernerådet støtter departementets forslag om ny bestemmelse i folkehelseloven (§4,4 ledd) om at kommunene får en plikt til å medvirke til og tilrettelegge for forskning og annen kunnskapsutvikling om lokale folkehelse tiltak: *Kommunene skal medvirke til og tilrettelegge for forskning og annen kunnskapsutvikling om lokale folkehelse tiltak.*

Det påpekes at kommunene skal ha et medvirkningsansvar, og at dette ikke innebærer en plikt om at kommunene selv må å finansiere eller initiere forskning. Medvirkning kan blant annet være å synliggjøre aktuelle forskningsbehov, tilgjengeliggjøre data eller utvikle samarbeid, som departementet skriver. Hjernerådet ser dette som en bra endring som kan bidra til mer tverrsektorielt samarbeid om forskning og utvikling generelt, spesielt med tanke på samarbeidsmuligheter med frivillige organisasjoner, næringslivet og forskningsinstitusjoner.

Kap. 17. Samarbeid med frivillige organisasjoner

Vi støtter forslagene i høringsnotatet om at det må legges bedre til rette for samarbeid med frivillige organisasjoner. Departementet foreslår blant annet en ny bestemmelse for statlige helsemyndigheter om forpliktelse til å legge til rette for samarbeid med frivillige organisasjoner, *på systematisk vis.*